

ת"פ 46141/05/21 - מדינת ישראל נגד ריאד אבו טריף,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 46141-05-21 מדינת ישראל נ' אבו טריף
לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר
המאשימה
נגד
הנאשם
ריאד אבו טריף,

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד איציק פרץ

ב"כ הנאשם: עו"ד באסל פלאח

הנאשם בעצמו

החלטה

ההליך וכתב האישום

1. הנאשם הורשע על סמך הודאתו, שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") וסיוע לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 333 + 335(א)(1)+(2)+31 לחוק העונשין.

הודאת הנאשם ניתנה לאחר שכתב האישום תוקן במסגרת הסדר הטיעון. אותו הסדר לא כלל הסכמה לגבי העונש ונקבע כי לעניין זה יטען כל צד את טענותיו באופן חופשי.

2. בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: "כתב האישום") נאמר כי בין הנאשם לבין מאהר אבו ריש, יליד 20.12.1982 (להלן: "המתלונן"), קיימת היכרות מוקדמת.

3. בתאריך 1.5.2021 או בסמוך לכך, חשדו הנאשם ושניים אחרים, שזהותם אינה ידועה למאשימה (להלן: "האחרים") בכך שהמתלונן פגע בכבודן של בנות משפחת הנאשם. על רקע חשד זה, ניסה הנאשם לחייג לטלפון של המתלונן מספר פעמים בתאריך 1.5.2021, בין השעות 18:03 ל-21:52 או בסמוך לכך, אך לא נענה. בנוסף, חיפש הנאשם את המתלונן לביתו בשעות הערב של אותו יום, ומשלא מצא אותו עזב את המקום.

על רקע האמור לעיל, בתאריך 1.5.2021 או בסמוך לכך, תכננו הנאשם והאחרים כי הנאשם יסייע לאחרים לתקוף את המתלון ולגרום לו חבלות חמורות (להלן: "התכנית").

4. לאחר שיחות הטלפון והחיפוש שתוארו לעיל, התקשר המתלון לנאשם בתאריך 2.5.2021, בשעה 00:10 או בסמוך לכך, כדי לברר מדוע הוא מחפש אותו. הנאשם ביקש להיפגש עם המתלון בסמוך לחנות מרכז המזון בכפר ירכא, וזאת על מנת להוציא את התכנית אל הפועל.

5. המתלון נענה לבקשת הנאשם והשניים נפגשו בסמוך לחנות מרכז המזון בשעה 00:21 או בסמוך לכך. הנאשם הגיע למקום כשהוא נוהג ברכב מסוג שברולט בצבע שחור, אליו מחוברות לוחיות זיהוי שמספרן 77-176-18 השייכות לרכב אחר (להלן: "הרכב"). המתלון נכנס לרכב והתיישב במושב הנוסע שליד הנהג. הנאשם נסע לכיוון כללי ג'וליס והחנה את רכבו בשטח עפר סמוך למסעדת "שווארמה האחים" בירכא.

6. בעודם יושבים ברכב, הטיח הנאשם במתלון את חשדו כלפיו כפי שתואר לעיל והמתלון מצדו הכחיש את הדברים. בשלב זה, צחק הנאשם ואמר למתלון "אתה באמת חושב שבאתי לדבר איתך?", שלף גז מדמיע ותקף את המתלון שלא כדין בכך שריסס את פניו ואמר לו "נפלת".

אותה עת, בהתאם לתכנית, הגיעו האחרים למקום, פתחו את דלת הנוסע שליד הנהג ותקפו את המתלון בכך שהכו אותו באמצעות מוטות ברזל בכתף ימין, ברגליו ובראשו. האחרים משכו את המתלון מתוך הרכב והמשיכו לתקוף אותו מחוץ לרכב במוטות הברזל ובבעיטות בכל חלקי גופו, עד שהמתלון איבד את הכרתו. כל זאת עשו האחרים בסיועו של הנאשם.

בהמשך, נמלטו הנאשם והאחרים מהמקום והותירו את המתלון שרוע על הרצפה.

7. כתוצאה ממעשיהם של האחרים, נגרם למתלון שבר פתוח בשוק ימין בשליש פרוקסימלי של טיביה עם מרכיב ריסוק, שפשוף במצח באזור טמפוראלי פריאטלי מצד שמאל, רגישות קלה על פני חוליות הצוואר עם הגבלה קלה בתנועות הצוואר, סימני שפשוף בחזה משני הצדדים עם אודם מפושט, הגבלה בכתף משמאל, שפשופים מרובים בגפיים וסימני חבלה ושפשוף בגב. רגלו של המתלון הושמה בסד גבס ארוך והוא אושפז במרכז הרפואי לגליל עד לתאריך 6.5.2021.

8. לאחר הרשעתו, בשים לב לכך שמדובר בנאשם כבן 30 נעדר עבר פלילי, שהחל בהליך טיפולי, נעתרתי לבקשת סנגורו והוריתי על הפנייתו לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינו בטרם שמיעת טיעוני הצדדים לעונש.

תסקירי שירות המבחן

9. בתסקיר שירות המבחן מיום 13.4.2022 נאמר כי מדובר בצעיר בן 30, נשוי ואב לשני ילדים בגילאי 4 ו-5 שנים, המתגורר עם משפחתו בירכא. משפחת מוצאו מונה זוג הורים וחמישה ילדים בגילאי 20-30 שנים, כאשר הנאשם הינו הבן הבכור. אביו שירת בצבא קבע ואמו הייתה אמונה על גידול וחינוך הילדים. הנאשם תיאר את משפחתו הגרעינית כתומכת ומתפקדת, ללא מעורבות בפלילים או רקע התמכרותי.

הנאשם השלים 12 שנות לימוד והוא בעל תעודת בגרות מלאה. בתום לימודיו התגייס הנאשם לצבא ושירת שירות צבאי מלא, תחילה בחיל המודיעין ולאחר מכן כסמל אגף בבית סוהר רמון במסגרת שירות בתי הסוהר. הנאשם החל בלימודי תואר בתחום הנדסת בניין, אולם הפסיק את לימודיו לאחר כשנתיים בשל הקושי לפרנס את משפחתו לצד מימון לימודים אקדמאיים. בשנת 2017 רכש הכשרה מקצועית בתור בודק תוכנה והוא בעל הסמכה בינלאומית לעסוק בתחום. בארבע השנים האחרונות עבד הנאשם בחברת נדל"ן כיועץ השקעות. בפני שירות המבחן הוצג מכתב המלצה ממעסיקו, בו צוין כי הנאשם הוא איש משפחה בעל מוסר עבודה גבוה, המגלה חריצות ומסירות לתפקידו, וכי היעדרותו מהעבודה מאז תחילת ההליך פגעה ביכולת ההשתכרות שלו ושל משפחתו.

10. שירות המבחן ציין כי גיליון רישומו הפלילי של הנאשם מלמד כי מדובר במי שאין לחובתו הרשעות קודמות.

בהתייחסו לעבירות מושא עניינו, ציין הנאשם כי בבסיס ביצוען עמד רצונו לסייע לבן דודו, אשר טען כי עובדת לשעבר ניסתה לפגוע בכבודו. לדבריו, הוא התקשה להכיל את העובדה שהמתלונן הודה כי סייע לבחורה הפוגעת, שאז תקף אותו בגז מדמיע אשר היה מצוי ברכבו לשם הגנה עצמית. לאחר מכן, ראה כי בני דודיו תוקפים את המתלונן באלימות. צוין כי בדיעבד גילה הנאשם הבנה להיגררות ולהיסחפות שלו אחר בני דודיו. לדבריו, הוא סבר כי ברצונם להפחיד את המתלונן ולא ידע שהאירוע יסלים לכדי אלימות חמורה כנגדו. הנאשם הוסיף כי הוצע למתלונן לקיים הליך סולחה, אך הלה סירב.

צוין כי הנאשם נטל אחריות לביצוע מעשיו, שלל אותם והביע חרטה בגינם. להתרשמות שירות המבחן, ניכר כי הוא הבין את חומרת מעשיו ואת הפסול בדרך האלימה בה נקט, והביע אמפתיה ברמה קוגניטיבית כלפי המתלונן. הלה גילה הבנה ראשונית למניעים העמוקים שעמדו בבסיס התנהלותו, כגון תחושת פגיעה בכבוד המשפחה והצורך לסייע לבני משפחתו.

11. עוד נאמר כי במסגרת צו פיקוח מעצרים שהוטל על הנאשם בהליך המעצר, הוא הסכים להשתלב בהליך טיפולי, הגם ששלל נזקקות טיפולית. להערכת שירות המבחן, הסכמתו לא נבעה מהבנה כלשהי לכשלים שבהתנהגותו, אלא מתוך שיקולי רוח והפסד מההליך המשפטי. על כן, המליץ שירות המבחן לבטל את צו פיקוח המעצרים. להתרשמותו, ההבנה לחומרת מעשיו של הנאשם התחדדה אצלו רק בדיעבד.

12. בבואו להעריך את הסיכון להישנות עבריינות עתידית אל מול סיכויי השיקום, ציין שירות המבחן את יציבותו הלימודית והתעסוקתית של הנאשם, את העובדה כי הוא מורתע מההליך הפלילי המתנהל נגדו, וכי הוא בעל יכולת לווסת דחפים ולחוש אמפתיה. בנוסף נאמר כי הנאשם נוטל אחריות על ביצוע העבירות, מביע מוטיבציה ונזקקות טיפולית וכי אינו סובל מהתמכרות לחומרים משני תודעה.

בין גורמי הסיכון צוינה העובדה כי לנאשם תפיסת תפקיד נוקשה, לפיה עליו לקחת אחריות ולסייע לבני משפחתו בכל מחיר, וכי הוא עסוק במעמדו החברתי ובעל רצון להיתפס כגברי ועצמאי. עוד נאמר כי הנאשם מחזיק בתפיסות תרבותיות נוקשות, המשמרות את ערך כבוד המשפחה, והוא בעל מערכות תמיכה חלקיות התומכות ומעודדות שימוש באלימות על רקע פגיעה בערך זה. כל אלו, לצד נורמות תרבותיות התומכות בערבות הדדית, חברתית ומשפחתית, עשויים להובילו לנהוג באופן פורץ גבולות, תוקפני ואלים, ללא חשיבה מעמיקה על השלכות התנהגותו בטווח הארוך, בייחוד בהיותו נתון תחת לחץ משפחתי. כן צוין כי לנאשם קושי ליצור ביטחון בקשר עם דמויות משמעותיות וגורמי תמיכה וטיפול.

שירות המבחן הוסיף כי לא הצליח ליצור קשר עם המתלונן לצורך גיבוש הערכת סיכון.

13. לאור האמור, נוכח הנזקקות הטיפולית והמוטיבציה המילולית שהביע הנאשם לשנות את אופן התנהלותו, כמו גם יכולתו הראשונית להבין את דפוסי המכשילים, העריך שירות המבחן כי קיימת פרוגנוזה סבירה לשיקומו. לפיכך, התבקשה דחייה בת שלושה חודשים, במהלכם ישולב הנאשם בקבוצה טיפולית ארוכת-טווח שתסייע לו בחיזוק הדימוי העצמי ותעניק לו כלים לשליטה בכעסים, ובכך תסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבירות מצדו בעתיד.

14. בהחלטתי מיום 2.5.2022 נעתרתי לבקשת שירות המבחן. זאת, על מנת לאפשר שילובו של הנאשם בקבוצה טיפולית ההולמת את צרכיו.

15. בתסקיר השני מיום 7.9.2022 נאמר כי הנאשם שולב בקבוצה טיפולית ונטל חלק ב-6 מתוך 7 מפגשי קבוצה שהתקיימו. שירות המבחן התרשם משיתוף הפעולה של הנאשם עם ההליך הטיפולי, המצוי עדיין בשלב ראשוני. בהעריכו כי קיים צורך בהמשך טיפול, המליץ שירות המבחן על דחיית הדיון המשפטי בעניינו של הנאשם בשלושה חודשים נוספים.

16. לאחר שנעתרתי לבקשה הנ"ל, הוגש תסקיר מסכם ביום 14.12.2022. בתסקיר זה נאמר כי הנאשם שולב בקבוצה טיפולית ייעודית לעוברי חוק בתחום האלימות וכי במהלך המפגשים שהתקיימו באותה מסגרת ניכרת הגברת יכולתו לשיתוף ופתיחות וחשיפה הדרגתית של אורחות חייו ודפוסי. בנוסף ציין שירות המבחן כי ניכר שהנאשם עושה עבודה טיפולית בזיהוי מוקדי סיכון עתידיים ומגלה הכרה ותובנה לגבולות בהם התפתח בילדותו ונעוריו. ממפגש שקיים עם הנאשם ביום 5.12.2022 התרשם קצין המבחן כי הנאשם העמיק אחריותו לחלקיו בארגון ותכנון העבירה, וכן העמיק את הבנתו וחיבורו לפגיעה שגרם במעשיו

למתלון. הנאשם ציין כי הוא והמתלון מצויים כיום בקשר תקין ומתראים מדי פעם.

17. שירות המבחן התרשם כי בשלב זה גורמי הסיכון שהוזכרו בתסקיריו הקודמים פחתו כיום. נאמר כי ככל שהתקדם והתמקם הנאשם בהליך הטיפול, התגבשה אצלו יציבות, התמדה ויכולת להיעזר בקבוצת הטיפול באופן המצביע על פרוגנוזה שיקומית חיובית.

18. לאור האמור, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם ענישה חינוכית בעלת מרכיבים של תגמול וענישה מוחשית בדמות צו של"ץ בהיקף של 200 שעות, וכן להעמידו בצו מבחן למשך שנה, במהלכה ימשיך הנאשם בטיפול במסגרת שירות המבחן.

ראיות לעונש

19. במסגרת הראיות לעונש הגישה ההגנה מכתב שערך המתלון (נע/1), בו נאמר כי הצדדים ערכו ביניהם סולחה וחזרו להיות חברים קרובים, לאחר שהנאשם התנצל על מעשיו בפני המתלון ואף פיצה אותו בסכום של 40,000 ש"ח. בנוסף, הגיש הסנגור מסמכים המעידים על מצבו הכלכלי של הנאשם (נע/2).

מטעם המאשימה לא הוגשו כל ראיות לעונש.

טיעוני הצדדים לעונש

20. בטיעוניה לעונש הפנתה המאשימה לכך שהערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוען של העבירות בהן הורשע הנאשם הם שמירה על החיים ושלמות הגוף.

21. בהתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, הפנתה המאשימה לכך שבהתאם לעובדות כתב האישום, היה הנאשם חלק ממי שתכנן לבצע את העבירה ונטל חלק מרכזי בהוצאתה של התכנית אל הפועל. הוא זה שחיפש את המתלון בביתו, הוא זה שנפגש עמו ואסף אותו ברכבו והוביל אותו לזירת התקיפה, כאשר הוא נוטל חלק פעיל בתקיפה עצמה בכך שריסס את המתלון בגז מדמיע ואפשר את ביצוע התקיפה על ידי האחרים. עוד הפנתה המאשימה לנזקים החמורים שנגרמו למתלון בעקבות מעשה התקיפה, כמפורט בכתב האישום.

22. לאחר שהפנתה למדיניות הענישה הנוהגת, הנלמדת מהפסיקה אליה הפנתה, ביקשה המאשימה לקבוע כי מתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם נע בין 24 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

23. בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה מנתה המאשימה את הודאתו של הנאשם, המבטאת נטילת אחריות מצדו על מעשיו. מצד שני, ציינה המאשימה כי הנאשם לא שיתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק, הכחיש את המיוחס לו עד לשלב מתקדם בהליך, ולמעשה בשל חוסר שיתוף הפעולה שלו לא הצליחה המשטרה לאתר את זהותם של המעורבים האחרים בתיק. על אף האמור, הרי שבשים לב להודאתו של הנאשם ולעובדה כי מדובר במי שנעדר עבר פלילי קודם, סברה המאשימה כי יש למקם את עונשו בחלקו התחתון של מתחם העונש ההולם לו עתרה.

24. במסגרת טיעוניו לעונש הפנה הסנגור בפתיח הדברים לכך שמדובר בנאשם נעדר כל עבר פלילי, שהיה נתון במעצר משך למעלה מחודשיים בגין תיק זה, ולאחר מכן שהה משך שנה בתנאים מגבילים שכללו מעצר בפיקוח אלקטרוני והרחקה מבית מגוריו.

עוד טען הסנגור כי התיקון שנעשה בכתב האישום מתייחס לידיעתו של הנאשם כי האחרים מתעתדים לתקוף את המתלונן באמצעות מוטות וגז פלפל. בהקשר זה נאמר כי הנאשם סייע לאחרים לתקוף את המתלונן, אך מבלי שידע את חומרת התקיפה וכי זו תהיה מלווה במוטות.

25. ב"כ הנאשם הפנה לתסקירי שירות המבחן, מהם עולה פרוגנוזה שיקומית חיובית, וכן לעובדה כי במסגרת הסכם סולחה שנערך עם המתלונן שילם לו הנאשם פיצוי בסך של 40,000 ש"ח. לטענת הסנגור, המאשימה התעלמה לחלוטין מהאמור בתסקירי שירות המבחן וראתה להעדיף את שיקול ההרתעה ולהתעלם לחלוטין מהתקדמות הנאשם בהליך השיקומי.

נוכח האמור בתסקירי שירות המבחן לגבי סיכויי הטובים של הנאשם להשתקם, ביקש הסנגור לחרוג לקולא מכל מתחם שייקבע על ידי בית המשפט, באופן שיאפשר קבלת המלצות שירות המבחן.

דברו האחרון של הנאשם

26. בדברו האחרון הביע הנאשם צער וחרטה על מעשיו. לדבריו, הוא לא ידע שהתקיפה תהיה כה חמורה, והוא מצוי כיום בקשר עם המתלונן ומנסה לעזור לו כמידת יכולתו. הנאשם הוסיף כי התעקש לפצות את המתלונן בגין העבירה ומבקש לאפשר לו להמשיך בהליך הטיפול.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

27. בגזירת עונשו של נאשם על בית המשפט לפעול בהתאם לעיקרון ההלימה, המחייב קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם כך, על בית

המשפט להתחשב בערכים החברתיים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים ובכלל הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין.

28. בענייננו, על רקע חשדו של הנאשם במתלון כי פגע בכבודו של בנות משפחתו, גמלה בלבו החלטה לתקוף, יחד עם אחרים, את המתלון. לצורך הוצאתה אל הפועל של המזימה ניסה הנאשם להשיג את המתלון בטלפון מספר פעמים ואף חיפש אותו באזור מגוריו. בהמשך, ומשביקש המתלון לברר עם הנאשם מדוע הוא מחפש אותו, תיאמו השניים להיפגש. הנאשם הסיע את המתלון ברכבו אל שטח עפר, שם הטיח בפניו את חשדו כי הוא פוגע בכבודו של בנות המשפחה. בהמשך, ריסס הנאשם את פניו של המתלון בגז מדמיע, ובמקביל הגיעו אל המקום האחרים, שתקפו את המתלון בכך שהכו אותו באמצעות מוטות ברזל.

29. הפסיקה הדגישה באין-ספור הזדמנויות את הצורך להילחם בתופעה של יישוב סכסוכים בדרכים אלימות, וזאת, בין היתר, בדרך של הטלת ענישה מחמירה. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בע"פ 8897/20 סקנדריון נ' מדינת ישראל (6.5.2021), שציין כי:

"בשורה ארוכה של פסקי דין עמד בית משפט זה על חומרתן הרבה של עבירות אלימות, ובהתאם לכך קיימת מגמת החמרה בענישה בגין עבירות אלו, במטרה להרתיע מפני ביצוען. כך אמרתי בעבר: "האלימות הגואה במקומותינו אינה גזירת-גורל ולא כורח המציאות. יש צורך לשנות את המאזן. במקום שאזרחים ישרים תמימי-דרך יקאו ויכאו, יחששו לבטחונם, יהיו אלה העבריינים האלימים - בכוח ובפועל - שאימת הדין תיפול עליהם, והם ירתעו מפני שימוש בנשק קר וחם לשם חיסול חשבונות בעשיית דין עצמית. שינוי המאזן - הסבת יראת האנשים התמימים לאימת אנשי-המדון - צריך להעשות גם באכיפה ובענישה קשה" (ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פ"ד סו(2) 798, 772 (2013))."

עוד ראו בנדון: ע"פ 2350/14 ג'עברי נ' מדינת ישראל (18.1.2015); בע"פ 6560/15 סריס נ' מדינת ישראל (2.5.2016).

30. בבואי לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות בענייננו, ראיתי להביא בחשבון את התכנון שקדם להן ואת נחישותו של הנאשם לבצע את זממו. כפי שנאמר, הנאשם התקשר מספר פעמים אל המתלון ואף חיפש אותו ליד ביתו על מנת לבוא עמו חשבון. לא מדובר בעבירה ספונטנית או בפרץ אלימות רגעי, אלא במעשה שחושב ותוכנן היטב.

כן נתתי דעתי לנזקים שנגרמו למתלון בעקבות תקיפתו כמפורט בכתב האישום. בעקבות מעשה

התקיפה, נגרם למתלונן שבר פתוח בשוק ימין עם מרכיב של ריסוק, שפשוף במצח, בחזה, בגפיים ובגב, רגישות קלה בצוואר עם הגבלת תנועה והגבלה בכתף שמאל. רגלו של המתלונן הושמה בסד גבס והוא אושפז במרכז הרפואי לגליל משך חמישה ימים.

פוטנציאל הנזק שעלול היה להיגרם חמור לא פחות מזה שנגרם בפועל. בשים לב לכך שהתקיפה נעשתה באמצעות מוטות ברזל, והמתלונן הוכה, בין היתר בראשו, יכול היה האירוע להסתיים, על נקלה, בנזקים חמורים בהרבה מאלו שנגרמו בפועל.

31. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הבאתי בחשבון את העובדה שחלקו של הנאשם במעשה התקיפה קטן באופן משמעותי מחלקם של האחרים. נכון הוא שהנאשם הוא זה שחיפש את המתלונן ויצר עמו קשר, וכן הוא זה שהובילו למקום ההתרחשות. יחד עם זאת, לבד מהעובדה שהוא ריסס את פניו של המתלונן בגז מדמיע, לא נטל הנאשם חלק פעיל במעשה התקיפה עצמו, ומכאן הרשעתו בסיוע לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות ולא בעבירה המושלמת.

32. עיון בפסיקה מלמד על מנעד ענישה רחב בכל הנוגע לעבירות אלימות, ובכללן חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. הענישה תלויה בנסיבותיו הפרטניות של כל מקרה ונסיבותיו של כל מבצע. עם זאת, קיימת מגמה ברורה של החמרה בענישה, בפרט כאשר מדובר בשימוש בנשק קר או חם, כפי שארע בענייננו. זאת, נוכח האלימות הגואה המתפשטת בחברה (ראו: ע"פ 79/15 **קנדלקר נ' מדינת ישראל** (5.5.2015); ע"פ 4225/16 **מדינת ישראל נ' קאדח** (13.6.2016); ע"פ 1997/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (29.8.2013); ע"פ 7287/13 **סידראי נ' מדינת ישראל** (23.9.2014)).

על אף מנעד הענישה הרחב כאמור, נקבע בפסיקה כי ככלל בעבירות אלימות בהן נעשה שימוש בנשק קר הוטלו עונשי מאסר בפועל הנעים בין 18 - 24 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. יפים לעניין זה דברי בית המשפט בע"פ 7475/14 **מהדי נ' מדינת ישראל** (25.12.2014) בקבעו כי:

"כנקודת מוצא לדיון יש לשוב ולהדגיש כי העבירה שבה הורשע המערער - חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 לחוק העונשין ביחד עם סעיף 3335(א)(1) לחוק - הינה עבירת אלימות חמורה שהעונש המירבי הקבוע בצידה הינו 14 שנות מאסר בפועל. בפסיקת בית משפט זה ניכרת בשנים האחרונות מגמה ברורה של החמרה בענישה בעבירות אלימות באופן כללי ובעבירת החבלה החמורה בנסיבות מחמירות באופן ספציפי. בית משפט זה ציין לא אחת כי יש להילחם בנגע האלימות שפשט בארצנו וכי תרומתו של בית המשפט למלחמה זו הינה בהטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים שישקפו מסר מרתיע לעבריינים ולחברה כולה. לפיכך נקבע כי ככלל ענישה זו צריכה לכלול רכיב משמעותי של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח [ראו למשל: ע"פ 5153/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13.1.2014) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 6971/13 עמרן נ' מדינת ישראל (23.9.2014) (להלן: עניין עמרן); ע"פ 4061/12 בדארנה נ' מדינת ישראל

(4.9.2012). מעיון בפסיקת בית משפט זה בשנים האחרונות עולה כי קשת הענישה בעבירות אלימות, הנעשות תוך שימוש בנשק קר, היא רחבה ומגוונת, אך היא כוללת ברוב המקרים עונשי מאסר בפועל שנעים בין 18 ל-24 חודשי מאסר בפועל, ככל שהנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון [להרחבה ראו סקירת הפסיקה בפסקאות 11-12 בעניין פלוני], ואף עונשי מאסר בפועל המגיעים לארבע שנות מאסר בפועל במקרים חמורים במיוחד. עם זאת, כבכל תחום במשפט הפלילי ניתן למצוא גם מקרים שבהם הענישה חורגת מהאמור לעיל - בין אם לחומרה ובין אם לקולא - בשים לב לנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה. דוגמא מובהקת של ענישה מחמירה יותר, בשים לב לנסיבותיו החמורות של אותו מקרה, ניתן למצוא בעניין עמרן, שבו הושתו על שלושת הנאשמים עונשים שנעו בין 34 ל-43 חודשי מאסר בפועל. מנגד, ניתן למצוא גם מקרים שבהם הושתו עונשים קלים יותר בעבירות אלימות שבוצעו בנסיבות דומות למקרה דנן, לרבות עונשי מאסר בני שישה חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות [ראו למשל: ע"פ 5794/13 מדינת ישראל נ' שיכה (2.4.2014); ע"פ 5641/09 מדינת ישראל נ' ברזינסקי (22.3.2010); ע"פ 10676/07 אביטאן נ' מדינת ישראל (18.9.2008)] (ההדגשה אינה במקור - א.ט.).

בע"פ 3776/20 **עבד אל קאדר נ' מדינת ישראל** (13.8.2020) דחה בית המשפט העליון ערעור על חומרת העונש שהושת על מערער שהורשע בשתי עבירות של חבלה בנסיבות מחמירות, עליו נגזרו 33 חודשי מאסר בפועל. באותו מקרה מדובר היה בנאשם אשר יחד עם אחר היכה שני מתלוננים באמצעות אלה, בשל סכסוך של מה בכך, וגרם לאחד המתלוננים חתך בראש, שבר באצבע אחת מידי ומהטומות, ואילו למתלונן האחר נגרמו שברים בארובת העין, שבר באצבעות אחת מידי וחתך בראשו. בית המשפט העליון ציין בפסק דינו כי אכן העונש שהוטל על המערער אינו קל בהינתן העובדה שאין לו עבר פלילי. "עם זאת, בנסיבות המתוארות בכתב האישום ובהינתן החומרה המיוחדת של שימוש באלה על מנת לחבוט בראשיהם של שני המתלוננים, איננו סבורים שיש מקום להתערבות ערכאת הערעור".

33. על יסוד מקבץ האמור, ונוכח העובדה שלגבי העבירה החמורה בענייננו, היא עבירת החבלה חמורה בנסיבות מחמירות, הורשע הנאשם בסיוע, שהעונש לגביה הוא מחצית העונש שנקבע בחיקוק בשל ביצועה העיקרי של העבירה (סעיף 32 לחוק העונשין), אני קובע כי מתחם העונש ההולם נע בין 18 ל-36 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בצירוף עונשים נלווים.

חריגה ממתחם העונש ההולם

34. סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין קובע כי לאחר קביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט לגזור את העונש המתאים לנאשם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ואולם בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור.

סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, המתייחס לחריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום, קובע כי מקום בו בית המשפט מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן.

35. התנאי אותו מציב סעיף 40ד(א) לחוק העונשין לחריגה ממתחם העונש ההולם הוא קיומו של הליך שיקום שהסתיים בהצלחה או סיכוי של ממש שהנאשם ישתקם. על מנת לעמוד בתנאי זה על הנאשם להציג ראיות לסיכויי השיקום ואין די בטענות בעלמא. באילו נסיבות אם כן, יכיר בית המשפט בקיומו של סיכוי כאמור שיצדיק חריגה ממתחם העונש? על שאלה זו השיב בית המשפט בע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.04.2018) בקבעו:

"עד כה לא ניתנה בפסיקה תשובה מחייבת וכוללת לשאלה זו, ומטבע הדברים יש להתחשב בכל מקרה על נסיבותיו. בקווים כלליים ניתן להצביע על כך שהפעלת הסמכות בסעיף 40ד אינה מוגבלת לעבירות קלות בלבד (ראו למשל: ע"פ 779/15 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (12.4.2015) (להלן: ע"פ 779/15); ע"פ 3381/16 אלקרינאוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2016) (להלן: עניין אלקרינאוי); ע"פ 5611/16 סלב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.9.2017) (להלן: עניין סלב); ע"פ 1288/17 מדינת ישראל נ' שנהר [פורסם בנבו] (3.10.2017) (להלן: עניין שנהר)). במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת סעיף 40ד לחוק העונשין הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה (ע"פ 7459/12 שיבר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (20.6.2013); ע"פ 779/15, בפסקה 11; עניין אלקרינאוי, בפסקה 12; עניין סלב, בפסקאות 16-17; עניין שנהר, בפסקה 24). חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, והתקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם (ראו: סעיף 40א לחוק העונשין). עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי (עניין סלב, בפסקה 16).

36. נכון הוא שעל פי הפסיקה יש לנקוט זהירות רבה בהפעלת סעיף 40ד לחוק העונשין, וסטייה ממתחם העונש ההולם תיעשה אך במקרים חריגים, בבחינת יוצא מן הכלל, כאשר ניכרים סיכויי שיקום מובהקים

המצדיקים זאת (ראו: ע"פ 1229/19 סלומינסקי נ' מדינת ישראל (1.7.2019)). יחד עם זאת, סעיף 40 לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט להעדיף את עיקרון השיקום על פני עיקרון ההלימה, ובכך להגשים, במקרים המתאימים, ענישה הצופה פני עתיד אשר תכליתה המובהקת היא להביא לשילובו של הנאשם מחדש בחברה "כאזרח שומר חוק המכיר בערכי החברה ובמוסכמותיה ואינו מסכן אותם עוד" (יורם רבין ויניב וקי, דיני עונשין, כרך ג', 1992 (מהדורה שלישית) (2014)). מכאן, שהקלה בעונש תוך סטייה ממתחם הענישה מחמת שיקולי שיקום אינה בגדר התחשבות אישית בעבריו בלבד, אלא נועדה לקדם את התפיסה כי שיקום מוצלח משרת את האינטרס החברתי של הגנה על החברה מפני עבירות עתידיות מצדו של אותו עבריו, בבחינת "הפסדו יוצא בתועלתו".

37. בבואי לבחון את סיכויי השיקום ואת ההליך השיקומי שהשלים הנאשם עד כה, אין לי אלא להפנות לתסקירי שירות המבחן, מהם עולה כי הנאשם עשה כבוד דרך בהליך השיקומי, כי הפנים את חומרת מעשיו ונכון להמשיך ולבחון לעומק את הגורמים שהובילו להתנהלותו העבריינית.

בתסקיר הראשון מיום 13.4.2022 ציין שירות המבחן את התרשמותו מהנאשם כמי שניחן בבשלות נפשית ויכולת תפקודית ברמה סבירה. לצד זאת, נאמר כי קיימת תפיסת תפקיד נוקשה לפיה נטל הנאשם על עצמו אחריות לסייע לבני משפחתו בכל מחיר. שירות המבחן התרשם כי יכולתו של הנאשם לוויסות דחפים הינה תקינה לרוב, אך לצד זאת הוא עלול לפעול ללא תכנון ומחשבה לגבי השלכות מעשיו כאשר הוא חש מחויב לפעול למען משפחתו. שירות המבחן ציין כי ניכרת נזקקות להליך טיפולי על מנת לחזק גבולות התנהגותיים אצל הנאשם ולהגמיש עמדותיו באשר לתפקיד המשפחתי אותו נטל על עצמו.

בתסקיר השני נאמר כי הנאשם החל להיפתח בהדרגה במסגרת הקבוצה הטיפולית, תוך שיתוף באופן פתוח, הקשבה ליתר משתתפי הקבוצה ותגובה לאמירותיהם באופן מותאם ומכבד. בתסקיר זה, שניתן לפני כמה חודשים, ציין שירות המבחן כי הנאשם מצוי בשלב ראשוני של הטיפול הקבוצתי וכי קיים צורך בהמשך טיפול, בין היתר, לצורך העמקת החיבור למניעים שעמדו בבסיס התנהלותו בעת ביצוע העבירות.

בתסקיר האחרון צוינה הגברת יכולתו של הנאשם לשיתוף ופתיחות והיותו משתתף בולט בקבוצה הטיפולית, המשתתף בפתיחות וכנות. צוין כי ניכר שהנאשם עשה עבודה טיפולית בזיהוי מוקדי סיכון עתידיים וגילה הכרה ותובנה לכך שהגבולות הנוקשים בהם התפתח בילדותו ונעוריו, היו נוקשים עבורו ולא התאימו למכלול צרכיו הרגשיים. בסיכומי של דבר, התרשם שירות המבחן מקיומה של פרוגנוזה שיקומית חיובית.

38. לצד האמור בתסקירי שירות המבחן, אני סבור כי מכתבו של המתלונן (נע/1), כמו גם העובדה שהנאשם ראה לפצותו בסכום בלתי מבוטל העומד על סך 40,000 ש"ח, מחזקים את ההתרשמות כי הנאשם מכיר בחומרת הפגיעה שגרם למתלונן ומגלה כלפיו אמפתיה וצער על מעשיו.

39. על אף האמור, אין בידי לקבל את המלצת שירות המבחן ולהסתפק בהטלת שירות לתועלת הציבור בלבד. העבירות בהן הורשע הנאשם הן חמורות ומחייבות ענישה משמעותית יותר מכפי שהמליץ שירות המבחן. לעניין זה נאמר כי על אף חשיבותו של תסקיר שירות המבחן, המשמש ככלי המסייע בידי בית המשפט לרדת לעומקן של נסיבותיו האישיות של הנאשם ולבחון את דרכי וסיכויי שיקומו (ראו: ע"פ 3472/11 **פלוני נ' מדינת ישראל** (3.9.2012); בש"פ 267/11 **מדינת ישראל נ' ברמוחה** (13.1.2011)), הרי שהשיקולים המנחים את שירות המבחן בהמלצתו והשיקולים והאינטרס שעל בית המשפט לבחון לצורך הכרעתו, לא בהכרח חופפים וזהים המה (ראו: ע"פ 8283/10 **פלוני נ' מדינת ישראל** (2.3.2011)). חומרת העבירה בענייננו, אינה מאפשר קבלת המלצתו של שירות המבחן להטלת של"צ בלבד.

40. לצד ההליך השיקומי שעשה הנאשם והפרוגנוזה השיקומית החיובית שניתנה לגביו, המהווים את השיקול העיקרי לחריגה ממתחם העונש ההולם, ראיתי להפנות גם לעובדה כי מדובר במי שאין לחובתו כל עבר פלילי וזו הסתבכותו הראשונה עם החוק כן ראיתי להפנות לכך שהנאשם הודה עוד בטרם החלה שמיעת הראיות בתיק ובכך נטל אחריות על מעשיו והביא לחיסכון בזמן שיפוטי יקר.

41. בשים לב למקבץ האמור, אני סבור כי יש מקום לחרוג בענייננו ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום.

42. לפיכך, יש בכוונתי להשית על הנאשם 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, בכפוף להמלצתו החיובית של הממונה על עבודות השירות.

הממונה ימציא חוות דעתו, שלאחריה יינתן גזר הדין הסופי, וזאת ביום 26.1.2023 בשעה 9:00.

המזכירות תמציא החלטה זו לממונה על עבודות השירות.

ניתנה היום, י"ט טבת תשפ"ג, 12 ינואר 2023, במעמד הנוכחים.